

# הכתובת "שקל" על משקולת עברית

מאת

א. רייפנברג<sup>1)</sup>

בשנת 1936 פרסמתי משקולת עברית בצורת צב. על גבו של הצב היתה הכתובת: פלג רבעת. גם על צד הפנים של המשקולת מצאתי שרידי אותיות שלא יכולתי לפענחן באותה שעה. בינתיים עלה בידי לפענח גם כתובת זו, שגובה אותיותיה הוא 1-2 מ"מ. וזו לשון הכתובת:

פלג [רבעת 4]

שקל

763  
104

התיבה פלג ברורה לגמרי, חוץ מהאות האחרונה שהיא שחוקה במקצת (בצילום אין תיבה זו נראית). מתקבל על הדעת, שבשטח הנותר עד סוף השורה באה התיבה רבעת, אולם אין עקבותיה ניכרים כל עיקר. התיבה שקל בשורה התחתונה ברורה למדי, חוץ מהאות האחרונה שניזוקה ונוצרה בה גומה (לוח ב', ציורים 2-1).

עד היום לא נמצאה משקולת עברית, שבאה בה התיבה שקל. כבר במאמרי הנ"ל השויתי את המשקולת הזאת (שמשקלה 2.63 גראם) אל משקולת עברית אחרת (שמשקלה 2.24 גר'), הנושאת את הכתובת "רבע נצף", ואל הנצף שמשקלו 10.1 גרם והמשקל הפרטי השווה ל-10.1-10.4 גרם, והוא אחד מחמישים במינה הבבלית הממלכתית. נמצא, שכתובת זו שפוענחה עתה, יש בה משום אישור להנחה שבזמן שבין המאה השביעית למאה החמישית לפה"ס היה משקלו של השקל העברי 20-21 גרם בערך ואבני נצף היו באמת משקלות של מחצית השקל.